

- K A R A R -

2972 sayılı Mahalli İdareler ile Mahalle Muhtarlıkları ve İhtiyar Heyetleri Seçimi Hakkında Kanununun 8. maddesinin birinci fıkrasında yer alan; “Mahalli idareler seçimleri beş yılda bir yapılır. Her seçim döneminin beşinci yılındaki 1 Ocak günü seçimin başlangıç tarihidir. Aynı yılın Mart ayının son Pazar günü oy verme günüdür.” hükmüne istinaden, mahalli idareler seçimleri 31 Mart 2019 Pazar günü yapılacaktır.

2709 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının “Seçme seçilme ve siyasi faaliyette bulunma hakkı” başlıklı 67. maddesinde, “Vatandaşlar, kanunda gösterilen şartlara uygun olarak seçme, seçilme ve bağımsız olarak veya bir siyasi parti içinde siyasi faaliyette bulunma ve halkoylamasına katılma hakkına sahiptir.

Seçimler ve halkoylaması serbest, eşit, gizli, tek dereceli, genel oy, açık sayım ve döküm esaslarına göre, yargı yönetim ve denetimi altında yapılır. Ancak, yurt dışında bulunan Türk vatandaşlarının oy hakkını kullanabilmeleri amacıyla kanun, uygulanabilir tedbirleri belirler.

Onsekiz yaşını dolduran her Türk vatandaşı seçme ve halkoylamasına katılma haklarına sahiptir.

Bu hakların kullanılması kanunla düzenlenir.

Silah altında bulunan er ve erbaşlar ile askeri öğrenciler, taksirli suçlardan hüküm giyenler hariç ceza infaz kurumlarında bulunan hükümlüler oy kullanamazlar. Ceza infaz kurumları ve tutuk evlerinde oy kullanılması ve oyların sayım ve dökümünde seçim emniyeti açısından alınması gerekli tedbirler Yüksek Seçim Kurulu tarafından tespit edilir ve görevli hakim in yerinde yönetim ve denetimi altında yapılır.

...
...”

298 sayılı Seçimlerin Genel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanunun “Oy kullanamayacak olanlar” başlıklı 7. maddesinin 3 numaralı bendinde, “ Ceza infaz kurumlarında hükümlü olarak bulunanlar”

hükümleri yer almaktadır.

31 Mart 2019 tarihinde yapılacak olan Mahalli İdareler Genel Seçimlerinde; tutuklu bulunanlar, taksirli suçlardan hükümlü olanlar, kasıtlı suçlardan hükümlü olup koşullu salıverilenler ile denetimli serbestlikten yararlanmak suretiyle salıverilenlerin, seçim kanunlarında belirtilen hükümlere uygun olarak, oy kullanmalarının esas ve usulleri ile sair ilkelerin belirlenmesine ilişkin konular incelenerek;

GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:

298 sayılı Kanunun “Seçim çevresi” başlıklı 3. maddesinde, “Özel kanunlarındaki çevre ayrımları saklı kalmak şartıyla, seçimlerde her il bir seçim çevresidir.”

“Seçim bölgesi” başlıklı 4. maddesinde, “Seçimlerde, her muhtarlık, bir seçim bölgesidir.”

“Sandık bölgesi” başlıklı 5. maddesinde, “Seçimlerde, her seçim bölgesi gerektiği kadar sandık bölgesine ayrılır. Aynı binada oturan seçmenler, hane bütünlüklerinin korunması ve aynı seçim bölgesinde kalmaları şartıyla, farklı sandık bölgelerine kaydedilebilir.”

“Tanımlar” başlıklı 28. maddesinin 1. fıkrasında,” Bu Yasaya göre seçmen olan vatandaşları tek olarak tanımlayan ve seçmenin oturduğu yeri belirleyen bilgileri kapsayan bilgisayar ortamına "Seçmen Kütüğü" denilir.”, 5. fıkrasında, “Seçmenin devamlı oturduğu konutun bulunduğu ilçe, muhtarlık, sokak isimleri ile binanın kapı ve varsa daire numarası "Seçmenin Adresi" dir.”

T.C.
YÜKSEK SEÇİM KURULU
Karar No : 1133

“Seçmen kütüğü düzenlenmesi” başlıklı 33. maddesinin 1. fıkrasında, “Seçmen kütüğü; adres kayıt sistemindeki yerleşim yeri adresi bilgileri esas alınarak Yüksek Seçim Kurulunca belirlenecek usul ve esaslara göre her yıl yeniden düzenlenir, sürekli bilgi toplama ile her seçim döneminde güncelleştirilir.”

“Kütüğe yazılma esasları” başlıklı 34. maddesinde, “Seçmenlik sıfatının tayininde esas, seçmen kütüğüdür.

Seçmen kütüğünde; seçmenin; adı, soyadı, baba adı, ana adı doğum yılı, doğduğu ilçe adı, oturduğu yer adresi bulunması esastır.

...

Sandık seçmen listesinde yazılı olmayan seçmen oy veremez.”

“Oy verme yetkisi” başlıklı 86. maddesinde, “Onaylı sandık seçmen listesinde yazılı her seçmen, oy verme yetkisine sahiptir.

Bu Kanunda sayılan istisnalar dışında, sandık seçmen listesinde kaydı olmayanların oy kullanmalarına izin verilmez. Ancak, kesinleşen muhtarlık bölgesi askı listelerinde adı yazılı olduğu veya bu listelere yazılması için askı süresi içinde başvurduğu ve listeye kaydedilmesine karar verildiği halde, çoğaltılarak sandık kurullarına verilen sandık seçmen listelerinde ismi yer almayan seçmenlerin, muhtarlık bölgesi askı listelerinin kesinleşmesine bakılmaksızın, ilçe seçim kurulundaki liste ile oy verecekleri sandık seçmen listesine ilave edilmelerine, ilçe seçim kurulu başkanı tarafından karar verilir ve seçmene bu yolda verilecek bir yazı ile sandık kuruluna başvurması ve listeye dâhil edilmek suretiyle seçmenin oy kullanması sağlanır.

Her seçmen, bu Kanunda sayılan istisnalar dışında, hangi sandık seçmen listesinde kayıtlı ise ancak o sandıkta oy kullanabilir.

....

Bir seçmen, hangi seçim çevresinin seçmeni ise ancak o seçim çevresinde yapılan seçimler için oy kullanabilir.

...”

“Sandık seçmen listesinde kayıtlı olmayan seçmenlerin oy kullanması” başlıklı 94. Maddesinde, “İlçe seçim kurulu başkanı, seçimin yapıldığı çevrede oy verme hakkına sahip olduğu halde, görev yaptığı sandığa ait seçmen listesinde kayıtlı bulunmayan;

- a) Sandık kurulu başkan ve üyeleri ile bina sorumlularının,
- b) Seçimin güvenliğini sağlamakla görevli kolluk güçlerinin,
- c) İlçe seçim kurulu tarafından sandık kurulu üyelerini görev yerine ulaştırmak için görevlendirilmiş kişilerin,

her birine seçmen olduğunu ve hangi seçimde oy kullanabileceğini gösteren ve sandık seçmen listesindeki bilgileri kapsayan bir belge verir. Ayrıca, bu seçmenlerin esas kayıtlı olduğu sandık seçmen listesine meşruhat verilmek üzere kayıtlı bulunduğu sandık kurulu başkanlığına durumu yazı ile bildirir.

...”

hükümleri yer almıştır.

2972 sayılı Kanunun,

“Seçim çevresi” başlıklı 3. maddesinde;

“İl genel meclisi üyeleri seçimi için her ilçe bir seçim çevresidir.

Belediye başkanı ve belediye meclis üyeleri seçimi için, her belde bir seçim çevresidir.”

“Büyük şehirlerdeki seçim çevresi” başlıklı 4. maddesinde;

“Büyükşehir belediye başkanının seçiminde seçim çevresi, büyükşehir belediye sınırlarından oluşur.”

T.C.
YÜKSEK SEÇİM KURULU
Karar No : 1133

“Seçim çevresi, oy verme ve seçim sistemi” başlıklı 32. maddesinin birinci fıkrasında;

“Mahalle muhtarlığı ve ihtiyar heyeti için, mahalle; köy muhtarlığı ve ihtiyar meclisi için köy; seçim çevresidir.”

hükümleri yer almaktadır.

Anayasanın 67. maddesi vatandaşların oy verme hakkına sahip olduğunu belirlerken, hemen akabinde bu hakkın kanunda gösterilen şartlara uygun olarak kullanılacağını hüküm altına almıştır. Bu itibarla ceza infaz kurumlarındaki tutuklular ile taksirli suçlardan hükümlü bulunanların da sahip oldukları seçme hakkını kanunlarda gösterilen şekilde kullanmaları gerekmektedir.

Seçim kanunlarında, ceza infaz kurumlarında bulunan tutuklu veya taksirli suçlardan hükümlülerin seçme haklarını nasıl kullanacaklarına ilişkin açık ve istisnai bir düzenleme bulunmamaktadır. Bu nedenle tutuklu veya taksirli suçlardan hükümlülerin oy verme yetkisi ve seçme hakkını kullanma esaslarının belirlenmesinde tüm seçmenler için uygulanan ve genel düzenlemeler içeren 298 sayılı Kanun ile 2972 sayılı Kanundaki ilgili hükümler dikkate alınmalıdır.

298 sayılı Kanunun oy verme yetkisi başlıklı 86/5.maddesine göre, bir seçmen, hangi seçim çevresinin seçmeni ise ancak o seçim çevresinde yapılan seçimler için oy kullanabilecektir.

298 sayılı Kanunun 34. maddesinde, seçmenlik sıfatının tayininde esas olanın seçmen kütüğü olduğuna, 28. maddenin (B) 1. fıkrasına göre, seçmenin oturduğu yeri belirleyen bilgileri kapsayan bilgisayar ortamına seçmen kütüğü denildiğine, 5. fıkrasında, seçmenin devamlı oturduğu konutun bulunduğu ilçe, muhtarlık, sokak isimleri ile binanın kapı ve varsa daire numarasının seçmenin adresini oluşturduğuna, 33. maddesinin 1. fıkrasında, seçmen kütüğünün adres kayıt sistemindeki yerleşim yeri adres bilgileri esas alınarak düzenleneceğine dair hükümler yer almaktadır.

Seçmenlik sıfatının tayininde, adres kayıt sistemindeki yerleşim yeri adresine göre düzenlenen seçmen kütüğü esastır. 2972 sayılı Kanunun 3, 4 ve 32. maddelerinde ise, seçim çevreleri tanımlanmıştır. 298 sayılı Kanunun 86/5.maddesinde de oy verme yetkisi düzenlenmiştir. Buna göre, bir seçmen, hangi seçim çevresinin seçmeni ise ancak o seçim çevresinde yapılan seçimler için oy kullanabilecektir.

Bu itibarla Ceza infaz kurumlarında bulunan tutuklu veya taksirli suçlardan hükümlülerin oy verme yetkisinin de (hangi seçim türünde oy kullanabileceklerinin) yukarıda yer verilen kanun hükümleri dikkate alınarak yerleşim yeri adreslerine göre belirlenmesi gerekmektedir.

Buna göre; ceza infaz kurumlarında tutuklu ve taksirli suçlardan hükümlü seçmenlerin oy kullanmaları için kurulacak sandıklarda;

Tutuklu ve taksirli suçlardan hükümlü seçmenlerin yerleşim yeri adresi;

A) Büyükşehir olan yerlerde;

a) Ceza infaz kurumunun bulunduğu mahallede ise; tüm seçim türlerinde, (büyükşehir belediye başkanlığı, ilçe belediye başkanlığı, belediye meclisi üyeliği ile muhtarlık ve ihtiyar heyeti üyeliği seçimlerinde)

b) Ceza infaz kurumunun bulunduğu ilçede olmakla birlikte başka bir mahallede ise; büyükşehir belediye başkanlığı, ilçe belediye başkanlığı ve belediye meclisi üyeliği seçimlerinde,

c) Ceza infaz kurumunun bulunduğu ilde olmakla birlikte, başka bir ilçede ise; büyükşehir belediye başkanlığı seçiminde,

oy kullanabileceklerdir.

T.C.
YÜKSEK SEÇİM KURULU
Karar No : 1133

B) Büyükşehir olmayan yerlerde;

- a)** Ceza infaz kurumunun bulunduğu il merkezindeki mahalle ise, o yer belediye başkanlığı, belediye meclisi üyeliği, il genel meclisi üyeliği ile bu mahalle muhtarlık ve ihtiyar heyeti üyeliği seçimlerinde,
- b)** Ceza infaz kurumunun bulunduğu ilçe merkezindeki mahalle ise, o yer belediye başkanlığı, belediye meclisi üyeliği, il genel meclisi üyeliği ile bu mahalle muhtarlık ve ihtiyar heyeti üyeliği seçimlerinde,
- c)** Ceza infaz kurumunun bulunduğu beldedeki mahalle ise, belde belediye başkanlığı, belediye meclisi üyeliği, il genel meclisi üyeliği ile bu mahallenin muhtarlık ve ihtiyar heyeti üyeliği seçimlerinde,
- d)** Ceza infaz kurumunun bulunduğu köyde ise; il genel meclisi üyeliği ile muhtarlık ve ihtiyar meclisi üyeliği seçimlerinde,

oy kullanabileceklerdir.

Tutuklu ve taksirli suçlardan hükümlülere ait seçmen listelerinin, yukarıdaki esaslar çerçevesinde oy hakkı bulunanlara göre oluşturulması gerekmektedir.

Ceza infaz kurumunda bulunan taksirli suçlardan hükümlüler ve tutuklulara ait seçmen listelerinin bu kararımızdaki esaslar çerçevesinde ne şekilde oluşturulup kesinleştirileceği, Kurulumuzca hazırlanıp Resmî Gazetede yayımlanacak ve ilçe seçim kurulu başkanlıklarına gönderilecek olan 140/I sayılı “Seçmen Kütüğünün Güncelleştirilmesi Usul ve Esaslarını Gösterir Genelge”de açıklanacaktır.

Seçmen kütükleri kesinleştikten sonra, kütükte kaydı bulunmayanların oy kullanamayacakları göz önüne alındığında, kesinleşen seçmen kütüklerinde kaydı bulunmayan taksirli suçlardan hükümlüler ve tutukluların, daha sonra tutuklu seçmen listesine kayıtlarının yapılması mümkün değildir.

Bu itibarla, **28 Mart 2019 Perşembe** gününe kadar tutuklanıp ceza infaz kurumuna konulan tutuklular ile taksirli suçlardan hükümlüler, şayet daha önce ceza infaz kurumunun bulunduğu yer seçmen kütüğünde kayıtlı değilse listeye dâhil edilemez ve oy kullandırılmaz.

Ceza infaz kurumunun bulunduğu yer seçmen kütüğüne kayıtlı olup olmamanın belgelendirilmesi taksirli suçlardan hükümlü ile tutuklu seçmene aittir. Kesinleşen seçmen kütüğünde kayıtlı olup da, ceza infaz kurumunda bulunan taksirli suçlardan hükümlü ile tutuklu seçmenler, ceza infaz kurumu yönetimi aracılığıyla ilgili ilçe seçim kurulu başkanlığından, ceza infaz kurumunun bulunduğu yer seçmen kütüğüne kayıtlı olduğuna ilişkin aldığı belgeyi veya seçmen bilgi kâğıdını vermeleri halinde, tutuklu seçmen listesine kaydını yaptırabilecektir. Öte yandan, **29 Ocak 2019 tarihinden** sonra yeni kurulan ceza infaz kurumları için de yukarıda açıklanan koşullar çerçevesinde tutuklu seçmen listelerinin oluşturulması zorunludur.

Hükümlüler yönünden konu değerlendirildiğinde;

Seçme hakkı Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının “Temel Haklar ve Ödevler” başlıklı ikinci kısmının, “Siyasi haklar ve ödevler” başlıklı dördüncü bölümünde düzenlenmiş bulunmaktadır. Anayasanın 67. maddesinin birinci fıkrasında; vatandaşların, kanunda gösterilen şartlara uygun olarak, seçme, seçilme ve bağımsız olarak veya bir siyasi parti içinde siyasi faaliyette bulunma ve halkoylamasına katılma hakkına sahip olduğu vurgulandıktan sonra, aynı maddenin üçüncü fıkrasında; on sekiz yaşını dolduran her Türk vatandaşının seçme ve halkoylamasına katılma haklarına sahip olduğu belirtilmiş, beşinci fıkrasında da; “Silahaltında bulunan er ve erbaşlar ile askeri öğrenciler, taksirli suçlardan hüküm giyenler hariç ceza infaz kurumlarında bulunan hükümlüler oy kullanamazlar.” denilmek suretiyle seçme hakkının istisnaları gösterilmiş, buna bağlı olarak benzer hükümler 298 sayılı Kanunun 7 ve 8. maddelerinde de yinelenmiş ve kimlerin seçmen olamayacağı, başka bir ifadeyle kimlerin oy kullanamayacakları açıklanmış bulunmaktadır.

T.C.
YÜKSEK SEÇİM KURULU
Karar No : 1133

Yüksek Seçim Kurulunun 03/09/2015 tarihli ve 1593 sayılı Kararında belirtilen ilke ve gerekçeler ile Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 67. maddesinin beşinci fıkrası ve 90. maddesinin son fıkrası, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin Ek Protokolünün 3. maddesi, 298 sayılı Kanunun 7. maddesi, Ceza İnfaz Kurumlarının Yönetimi ile Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Tüzüğü'nün 57. maddesinin ikinci fıkrasının (a) bendi hükmü ve Söyler/Türkiye kararı birlikte değerlendirildiğinde;

Seçme ehliyetinden yoksun kılma yönündeki hak yoksunluğunun kişinin sadece ceza infaz kurumunda bulunduğu dönemde seçme hakkının kullanılmasına engel olabileceği, diğer bir ifadeyle hakkındaki hapis cezasını gerektiren mahkûmiyet kararının kesinleşmesinden sonra ancak bu cezanın infazı için ceza infaz kurumuna alınmasıyla başlayıp ceza infaz kurumundan koşullu olarak salıverilmesi ya da denetimli serbestlik hükümlerinden yararlanarak salıverilmesi hallerinde sona erecektir.

4721 sayılı Türk Medeni Kanununun 407. maddesinde belirtilen; "Bir yıl veya daha uzun süreli özgürlüğü bağlayıcı bir cezaya mahkûm olan her ergin kısıtlanır." hükmü uyarınca kısıtlanan hükümlünün kısıtlılık hali 4721 sayılı Kanunun 471. maddesinde yer alan; "Özgürlüğü bağlayıcı cezaya mahkûmiyet sebebiyle kısıtlı bulunan kişi üzerindeki vesayet, hapis halinin sona ermesiyle kendiliğinden ortadan kalkar." hükmü gereğince hapis hali sona ermekle kısıtlılık hali de sona erecektir.

Öte yandan, 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunun 16. maddesinin ikinci fıkrasında yer alan; "Diğer hastalıklarda cezanın infazına, resmî sağlık kuruluşlarının mahkûmlara ayrılan bölümlerinde devam olunur. Ancak bu durumda bile hapis cezasının infazı, mahkûmun hayatı için kesin bir tehlike teşkil ediyorsa mahkûmun cezasının infazı iyileşinceye kadar geri bırakılır." hükmü gereğince, cezasının infazı geri bırakılan hükümlüler de ceza infaz kurumunda bulunmadıklarından oy kullanabileceklerdir.

Yukarıda yapılan tespit ve açıklamalar karşısında; **sadece kasıtlı suçtan dolayı ceza infaz kurumunda bulunan (ceza infaz kurumunda iken firar edenler dâhil) hükümlülerin oy kullanamayacağı**nın, buna mukabil hakkındaki mahkûmiyet hükmü kesinleşmiş olup da henüz ceza infaz kurumuna alınmayanlarla, ceza infaz kurumlarından koşullu salıverilen ya da denetimli serbestlik hükümlerinden yararlanarak salıverilen ancak hak ederek salıverileceği süreyi henüz doldurmayan veya mahkemesince uzun süreli de olsa hapis cezası ertelenen veya cezası infaz edilmekte iken hastalığından dolayı cezasının infazı geri bırakılan hükümlülerin; ceza infaz kurumunda bulunmamaları nedeniyle, bu süre içinde yapılacak olan seçimlerde seçmen olabileceklerinin, başka bir ifadeyle sözü edilenlerin oy kullanabileceklerinin kabulü gerekmektedir.

S O N U Ç: Açıklanan nedenlerle;

1- Kasıtlı suçtan dolayı ceza infaz kurumunda bulunan (ceza infaz kurumunda iken firar edenler dâhil) hükümlülerin oy kullanamayacağına,

2- 31 Mart 2019 tarihinde yapılacak olan Mahalli İdareler Genel Seçimlerinde, tutuklu ve taksirli suçlardan hükümlü seçmenlerin yerleşim yeri adresi;

A) Büyükşehir olan yerlerde;

- a) Ceza infaz kurumunun bulunduğu mahallede ise; tüm seçim türlerinde, (büyükşehir belediye başkanlığı, ilçe belediye başkanlığı, belediye meclisi üyeliği ile muhtarlık ve ihtiyar heyeti üyeliği seçimlerinde)
- b) Ceza infaz kurumunun bulunduğu ilçede olmakla birlikte başka bir mahallede ise; büyükşehir belediye başkanlığı, ilçe belediye başkanlığı ve belediye meclisi üyeliği seçimlerinde,
- c) Ceza infaz kurumunun bulunduğu ilde olmakla birlikte, başka bir ilçede ise; büyükşehir belediye başkanlığı seçiminde,

oy kullanabileceklerine,

B) Büyükşehir olmayan yerlerde;

- a) Ceza infaz kurumunun bulunduğu il merkezindeki mahalle ise, o yer belediye başkanlığı, belediye meclisi üyeliği, il genel meclisi üyeliği ile bu mahalle muhtarlık ve ihtiyar heyeti üyeliği seçimlerinde,
- b) Ceza infaz kurumunun bulunduğu ilçe merkezindeki mahalle ise, o yer belediye başkanlığı, belediye meclisi üyeliği, il genel meclisi üyeliği ile bu mahalle muhtarlık ve ihtiyar heyeti üyeliği seçimlerinde,
- c) Ceza infaz kurumunun bulunduğu beldedeki mahalle ise, belde belediye başkanlığı, belediye meclisi üyeliği, il genel meclisi üyeliği ile bu mahallenin muhtarlık ve ihtiyar heyeti üyeliği seçimlerinde,
- d) Ceza infaz kurumunun bulunduğu köyde ise; il genel meclisi üyeliği ile muhtarlık ve ihtiyar meclisi üyeliği seçimlerinde,

oy kullanabileceklerine,

3- Tutuklu ve taksirli suçlardan hükümlülere ait seçmen listelerinin, yukarıdaki esaslar çerçevesinde oy hakkı bulunanlara göre oluşturulması gerektiğine,

4- Seçmen kütüklerinin kesinleşme tarihinden sonra tutuklu ve taksirli suçlardan hükümlülere ilişkin askı listesinde yer almayan seçmenlerin, ceza infaz kurumu yönetimi aracılığı ile ceza infaz kurumunun bulunduğu ilçe seçim kurulu başkanlığına müracaat etmeleri halinde, kesinleşen ceza infaz kurumunun bulunduğu yer seçmen kütüklerinde kayıtlı olmaları şartıyla tutuklu ve taksirli suçlardan hükümlülere ilişkin askı listesine dâhil edilmeleri gerektiğine,

5- 28 Mart 2019 Perşembe gününe kadar yeni kurulan ceza infaz kurumunda bulunan tutuklular ile taksirli suçlardan hükümlü olanlar için de aynı esaslar dairesinde tutuklu seçmen listesi oluşturulacağına,

6- Kurulumuzun **13/12/2018 tarih ve 2018/1105 sayılı** kararıyla kabul edilen Seçim Takvimine göre, **28 Mart 2019 Perşembe günü** itibariyle yukarıdaki esaslara göre kesinleşecek olan tutuklu ve taksirli suçlardan hükümlülere ilişkin seçmen listelerinde kayıtlı bulunan tutuklular ile taksirli suçlardan hükümlü olanların ceza infaz kurumunun bulunduğu seçim çevresinde yapılacak seçimlerde oy kullanabileceklerine,

7- Kişilerin kasten işlemiş olduğu suçtan dolayı hapis cezasına mahkûmiyetin kanuni sonucu olarak uygulanması gereken hak yoksunluklarına ilişkin mahkûmiyet hükmü kesinleşmiş olmakla birlikte, ceza infaz kurumuna henüz alınmayan veya ceza infaz kurumuna alındıktan sonra koşullu olarak salıverilen ya da denetimli serbestlik hükümlerinden yararlanmak suretiyle salıverilen ancak hak ederek salıverilme süresi dolmayan hükümlüler ile mahkemesince uzun süreli de olsa hapis cezası ertelenen veya cezası infaz edilmekte iken hastalığından dolayı cezasının infazı geri bırakılan hükümlülerin; ceza infaz kurumunda bulunmamaları nedeniyle, bu süre içinde yapılacak olan seçimlerde oy kullanmalarının mümkün olduğuna,

8- 4721 sayılı Türk Medeni Kanununun 407. maddesinde belirtilen; "Bir yıl veya daha uzun süreli özgürlüğü bağlayıcı bir cezaya mahkûm olan her ergin kısıtlanır." hükmü uyarınca kısıtlanan hükümlünün kısıtlılık hali 4721 sayılı Kanunun 471. maddesinde yer alan; "Özgürlüğü bağlayıcı cezaya mahkûmiyet sebebiyle kısıtlı bulunan kişi üzerindeki vesayet, hapis halinin sona ermesiyle kendiliğinden ortadan kalkar." hükmü gereğince hapis hali sona ermekle kısıtlılık hali de sona ereceğinden bu süre içinde yapılacak seçimlerde oy kullanabileceklerine,

Bu durumda olan hükümlülerin seçmen kütüğüne kayıt işlemlerinin 140/I sayılı Genelge'de gösterildiği şekilde yapılmasına,

T.C.
YÜKSEK SEÇİM KURULU
Karar No : 1133

9- Kararın Resmî Gazete de yayımlanmasına,

10- Karar örneğinin Seçmen Kütüğü Genel Müdürlüğünce www.ysk.gov.tr adresinde ve Yüksek Seçim Kurulu kurumsal portalında yayımlanmasına,

11- Karar örneğinin Adalet Bakanlığı'na gönderilmesine,

12- Seçim Hizmetleri Genel Müdürlüğünce il ve ilçe seçim kurulu başkanlıklarına Kurum içi elektronik posta ile gönderilmesine,

28/12/2018 tarihinde oyçokluğu ile karar verildi.

Başkan
Sadi GÜVEN

Başkanvekili
Erhan ÇİFTÇİ
(M)

Üye
Zeki YİĞİT

Üye
Nakiddin BUĞDAY

Üye
Muharrem AKKAYA

Üye
Cengiz TOPAKTAŞ
(M)

Üye
Kürşat HAMURCU
(M)

Üye
İlhan HANAĞASI

Üye
Yunus AYKIN

Üye
Faruk KAYMAK

Üye
Refik EĞRİ

- K A R Ş I O Y -

2709 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının “Temel Haklar ve Ödevler” başlıklı ikinci kısmının “Siyasi Haklar ve Ödevler” başlıklı dördüncü bölümünün “Seçme, seçilme ve siyasi faaliyette bulunma hakları” kenar başlıklı 67 nci maddesi;

“Vatandaşlar, kanunda gösterilen şartlara uygun olarak seçme, seçilme ve bağımsız olarak veya bir siyasi parti içinde siyasi faaliyette bulunma ve halkoylamasına katılma hakkına sahiptir.

Seçimler ve halkoylaması serbest, eşit, gizli, tek dereceli, genel oy, açık sayım ve döküm esaslarına göre, yargı yönetim ve denetimi altında yapılır. Ancak, yurt dışında bulunan Türk vatandaşlarının oy hakkını kullanabilmeleri amacıyla kanun, uygulanabilir tedbirleri belirler.

Onsekiz yaşını dolduran her Türk vatandaşı seçme ve halkoylamasına katılma haklarına sahiptir.

Bu hakların kullanılması kanunla düzenlenir.

Silah altında bulunan er ve erbaşlar ile askeri öğrenciler, taksirli suçlardan hüküm giyenler hariç ceza infaz kurumlarında bulunan hükümlüler oy kullanamazlar. Ceza infaz kurumları ve tutuk evlerinde oy kullanılması ve oyların sayım ve dökümünde seçim emniyeti açısından alınması gerekli tedbirler Yüksek Seçim Kurulu tarafından tespit edilir ve görevli hakim in yerinde yönetim ve denetimi altında yapılır.”

298 sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanunun “Seçmen” kenar başlıklı 6 nci maddesi;

“Onsekiz yaşını dolduran her Türk vatandaşı seçme ve halk oylamasına katılma hakkına sahiptir.”

“Oy kullanamıyacak olanlar” kenar başlıklı 7 nci maddesi;

“Aşağıda yazılı olanlar oy kullanamazlar:

1. Silah altında bulunan erler, onbaşılar ve kıta çavuşları (Her ne sebeple olursa olsun, izinli bulunanlar da bu hükme tabidir),

2. Askeri öğrenciler.

3. Ceza infaz kurumlarında hükümlü olarak bulunanlar.”

“Seçmen olamıyanlar” kenar başlıklı 8 inci maddesi;

“Aşağıdaki kimseler seçmen olamazlar:

1. Kısıtlı olanlar,

2. Kamu hizmetinden yasaklı olanlar.”

4721 sayılı Türk Medenî Kanununun 19 uncu maddesi;

“Yerleşim yeri bir kimsenin sürekli kalma niyetiyle oturduğu yerdir.

Bir kimsenin aynı zamanda birden çok yerleşim yeri olamaz.

Bu kural ticarî ve sınaî kuruluşlar hakkında uygulanmaz.”

T.C.
YÜKSEK SEÇİM KURULU
Karar No : 1133

22 nci maddesi;

“Bir öğretim kurumuna devam etmek için bir yerde bulunma ya da eğitim, sağlık, bakım veya ceza kurumuna konulma, yeni yerleşim yeri edinme sonucunu doğurmaz.”

Hükümlerini içermektedir.

Bu yasal düzenlemelerde, kimlerin seçmen olamayacağı ve seçimlerde oy kullanamayacakları açıkça belirlenmiştir.

Bir koruma tedbiri olarak 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunda yer alan tutukluluk; hakkında henüz kesinleşmiş bir mahkûmiyet kararı bulunmayan ve bu nedenle medenî ve siyasi hakları kısıtlanmayan, geçici olarak hürriyetinden hâkim kararı ile yoksun kalma halini ifade eder. Bu nedendir ki, kasıtlı suçlardan mahkûmiyetin doğal sonucu olarak 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 53 üncü maddesinde sadece hükümlüler için oy kullanma hakkına sınır getirilmiştir. Haklarında Türk Ceza Kanununun 53 üncü maddesinde düzenlenen hak yoksunluklarının uygulanma imkânı olmayan taksirli suçlardan hüküm giyenler ile tutuklular, seçme ve seçilme haklarına sahiptirler. Taksirli suçlardan hüküm giyenler ile tutuklular, bulunacakları ceza infaz kurumlarını kendileri belirleme imkânına sahip değillerdir. Kalacakları ceza infaz kurumları, Adalet Bakanlığının idarî kararı ile belirlenmektedir.

Taksirli suçlardan hüküm giyenler ile tutuklu seçmenlerin, kayıtlı olduğu adres ile ceza infaz kurumunun farklı olduğu illerde hiçbir seçim türü için oy kullanamayacaklarına karar vermek, Anayasa tarafından güvence altına alınmış ve bir temel hak olarak düzenlenmiş bulunan seçme hakkının özüne müdahale anlamını taşıyacaktır.

Anayasanın 67 nci maddesinde, taksirli suçlardan hüküm giyenler ile tutukluların ceza infaz kurumlarında oy kullanması ve oyların sayım ve dökümünde seçim emniyeti açısından alınması gerekli tedbirlerin Yüksek Seçim Kurulu tarafından tespit edileceği hüküm altına alınmıştır. Bir temel hak olarak düzenlenmiş bulunan seçme hakkı, Anayasanın 13 üncü maddesine bağlı olarak ancak kanunla sınırlanabilir. Kanun dışındaki bir düzenleme ile bir temel hak olan taksirli suçlardan hüküm giyenler ile tutukluların oy kullanma hakkına daraltma getirilemez. Taksirli suçlardan hüküm giyenler ile tutuklular, adreslerini ceza infaz kurumunda bulunmaları nedeniyle diğer seçmenler gibi özgürce tayin etme imkânına sahip olmadıklarından seçmen listelerinin de ceza infaz kurumu bilgilerine göre oluşturulması gerekmektedir.

4721 sayılı Türk Medenî Kanununun 22 nci maddesi ceza infaz kurumlarının adres olarak belirlenemeyeceğini düzenlemiştir. Bu düzenlemeye göre, taksirli suçlardan hüküm giyenler ile tutukluların adreslerinin ceza infaz kurumu olarak belirlenmesi yasal olarak mümkün olamamasına rağmen Anayasanın 67 nci maddesi ve 298 sayılı Kanununun 7 nci maddesi taksirli suçlardan hüküm giyenler ile tutuklulara açıkça oy kullanma hakkını tanımıştır.

Yukarıda belirtilen Anayasa ve yasal düzenlemeler çerçevesinde, Seçim Takvimine göre kesinleşecek olan listelerde yer alan taksirli suçlardan hüküm giyenler ile tutukluların, ceza infaz kurumunun bulunduğu seçim çevresinde yapılacak tüm seçim türleri için oy kullanmalarına karar verilmesi gerekirken, bu kısma ilişkin aksi yöndeki çoğunluğun görüşüne katılmıyoruz.

Başkanvekili
Erhan ÇİFTÇİ

Üye
Cengiz TOPAKTAŞ

Üye
Kürşat HAMURCU